

Hermanis Paukšs

“NĀVE STIPRĀKA PAR MĪLU”

(melnā komēdija 2 cēlienos)

Darbojas:

ARNOLDS BORGS – gleznotājs

PIJS – Arnolda draugs

MARTA – Arnolda māte

HELGA – Arnolda sieva

ELVĪRA – Arnolda meita

ALBERTS – Arnolda Brālis, Pulkvedis

DŽENIFERA – Alberta sieva

ILVA – Alberta pameita

MAKSIS – Dženiferas pirmais vīrs, Ilvas tēvs

MEDMĀSA

MORGA BRIGĀDE

BRIGADIERIS

BALSS kaut kur no augšas

1. CĒLIENS

PUSAPAĻA TELPA. VIDŪ DZIĻUMĀ DURVIS. TĀS IR AIZVĒRTAS. NO SUFLIERA BŪDAS IZLIEN PIJS. JA SUFLIERA BŪDAS NAV, VIŅŠ IZLIEN NO KAUT KURIENES CITURIENES. VARBŪT NOLAIŽAS PA VIRVI NO SKATUVES AUGŠAS. JA TĀ, TAD VIRVE NEKAVĒJOTIES TIEK UZVILKTA ATPAKAĻ AUGŠĀ.

Pijs (skatītājiem). Lēdijas un džentlmeņi! Man ir uzdots vadīt šo pasākumu, kuru mēdz dēvēt arī par izrādi. Vārds izrāde ir cēlies no vārda izrādīšanās. Mums vienmēr ir patīcis izrādīties. Mums – es domāju – cilvēkiem.

Bet nu – tuvāk pie lietas!

Mans vārds ir Pēteris, taču savējo lokā es tieku dēvēts par Piju. Jūs arī drīkstat mani tā saukt. Tad arī jūs nevilšus sajūtīsities kā savējie. Ja vien kāds pēc šīs izrādes noskatīšanās te gribēs vēl skatīties savējais...

Jūs jau jūtat, uz ko es tēmēju?

Nu protams – šī būs viena trakoti atmaskojoša izrādīšanās! Bet tas nav slikti – jau kopš civilizācijas pirmsākumiem tieši atmaskošana skatītājiem ir sagādājusi vislielāko baudu.

Jā – pirms atmaskošanās katrā ziņā ir nepieciešams aizmaskoties – ar šo procesu jau kopš agras bērnības nodarbojas audzināšana – pareizāk sakot – cilvēki, kuri nodarbojas ar katra konkrētā bērna audzināšanu – jau ar pirmajiem soļiem tam mācīdami:

“Uzvelc, bērniņ, šo masku!... Un tagad – šo!... Bet, kad atnāks tante, nekādā gadījumā neaizmirsti ietērpties vēl arī šajā maskā!...”

Vēlāk bērns jau pats saprot, ka visa dzīve sastāv no vienas vienīgas maskošanās, un savu turpmāko mūžu velta arvien jaunu masku izvēlei un to pielāgošanai. Ar laiku masku sakrājas tik daudz, ka mūsu īstā seja sāk svīst un cilvēkam rodas tieksme pēc atmaskošanās.

Dzīvē tas nav viegli izdarāms, jo indivīda atmaskošanās sastopas ar naidīgu sabiedrības protestu, – un patiešām – kas tad notiktu, ja visi piepeši atļautos atmaskoties? Tas būtu daudz trakāk nekā tad, ja visi piepeši sadomātu izģērbties!

Protams – sabiedrībā bieži izskan pret kādu konkrētu indivīdu vērsta prasība atmaskoties, bet neviens nav muļķis un saprot, ka patiesībā tas ir aicinājums nomainīt kādu masku, nevis nosviest visas esošās un atklāt pārējiem savu īsto un nosvīdušo vaigu. Jo kam gan patīk nosvīduši vaigi?

Bet tā tas ir tikai dzīvē.

Uz skatuves viss ir otrādi! Jo vairāk masku krīt, jo vairāk nosvīdušu vaigu parādās, – jo lielākas ir cerības uz publikas atzinību...

Balss kaut kur no augšas. Beidz muldēt, Pij!

Pijs. Pagaidi – es vēl mazliet!

(Skatītājiem.)

Pie kā es paliku? Ak jā – pie tiem nosvīdušajiem vaigiem...

Un nu – vēl tuvāk pie lietas!

Jo es šobrīd atrodos pasaulslavenā gleznotāja Arnolda Borga savrupmājā... un tās tur ir durvis uz viņa guļamistabu... Bet pasaulslavens viņš ir tāpēc, ka jau pirmo tolaik vēl mazā Arnoldiņa gleznu – “Jaunavas Marijas debesbraukšana” – iegādājās Vatikāns un tā ilgu laiku karājās pāvesta darbistabā pie sienas, līdz kādu dienu, brīvā brīdī aplūkodams tuvāk šo izcilo mākslas darbu, svētais tēvs nejauši konstatēja, ka puantīlisma manierē gleznotais šedevrs sastāv nevis no daudziem simtiem dažādas krāsas punktiņu, kā tas pieklātos, bet gan no daudziem simtiem mikroskopisku kailu sieviešu daudzkrāsainiem ķermenīšiem, kuri, pa gabalu skatoties, protams, saplūst krāsās un līnijās, tādējādi veidodami jau pieminēto gleznu...

Balss kaut kur no augšas. Beidz muldēt, Pij!

Pijs. Pagaidi – es vēl mazliet!

(Skatītājiem.)

Skandāls pēc šī atklājuma tomēr neizcēlās, jo kam gan tas būtu izdevīgi? Bet gleznu, protams, novāca, un līdz ar atbilstošiem paskaidrojumiem nosūtīja atpakaļ tās – nu jau pilngadību sasniegušajam – autoram.

Pēc šī incidenta Arnolds Borgs gleznošanas stilu diemžēl nemainīja, toties atteicās jebkuru no saviem šedevriem turpmāk pārdot vai kādam dāvināt, tāpēc vairums šīs savrupmājas telpu ir kļuvušas par noliktavām, kas piekrautas gan ar kauju skatiem, gan ar dabas ainavām, portretiem, klusajām dabām un sazin ko vēl, bet, tuvāk ieskatoties, tie ir miljoni un varbūt pat miljardi mikroskopisku dažādu krāsu kailu sievietiņu, turklāt visdažādākajās pozās, un es pat pieļauju, ka neviena no pozām neatkārtojas – vismaz man, kurš ir daudz laika pavadījis ar palielināmā stikla palīdzību pētot Arnolda Borga gleznas, līdz šim divas identiskas kailo sieviešu figūriņu pozas nav laimējies atrast...

PAVERAS VIDUSDURVIS, PA TĀM IENĀK MEDMĀSA.

Medmāsa (Pijam). Ienāciet!

Pijs (skatītājiem). Kā jūtat – izrāde pamazām sākas! (Kopā ar Medmāsu pazūd aiz vidusdurvīm.)

HELGAS UN ELVĪRAS BALSTĪTA, IENĀK MARTA. TURPMĀKAJĀ IZRĀDES GAITĀ MARTA BRĪŽAM KĻŪST HIPERAKTĪVA, TAD AIZSNAUŽAS, TAD ATKAL PĒKŠŅI PAMOSTAS.

Marta. Vai jūs prātu esat zaudējušas!... Kurp jūs mani velkat tādā ātrumā?!

Helga. Mēs pārvietojamies, cik vien lēni varam, Martiņ.

Marta. Nē – jūs raujat mani uz priekšu nenormālā ātrumā!... Jūs gribat... vai nu izraut man rokas no eņģēm... vai arī... lai es paklūpu un nositos tepat uz līdzenas vietas!...

Elvīra. Nē, vecmāmiņ – ja mēs gribētu, lai tu nosities – mēs vienkārši palaistu tevi vaļā.

Marta. Nebrūķē muti!... Skuķi!... (Helgai.) Tā tu viņu audzini!... Tā tu viņu esi izaudzinajusi!...

Helga. Bet, Martiņ, – viņai ir jau gandrīz trīsdesmit!

Marta. Helga!... Trīsdesmit gadi nav tā robeža, aiz kuras bērnu drīkstētu pamest novārtā!... Turklāt tu labi zini, ka viņa ir atpalikusi savā attīstībā!...

Elvīra (Helgai). Ja vecmāmiņa tūlīt neaizvērsies, es aizlikšu viņai priekšā kāju!

Helga. Bet, Elvīra!...

Marta. Jā – Elvīra... Cik, tu teici, viņai to gadu ir?

Helga. Trīsdesmit.

Marta. Trīsdesmit?!

Helga. Trīsdesmit.

Marta. Nevar būt!

Helga. Bet kad es tev saku!

Elvīra. Vai parādīt pasi?

Marta. A tu stāvi klusu, kad pieauguši cilvēki sarunājas!

Elvīra (Helgai). Ja viņa neaizvērsies, dabūs no manis ar zābaku pa galvu!

Helga. Bet, Elvīra!!!

Marta. Nu ja – Elvīra! Skuķim jau trīsdesmit, bet vēl arvien nav izdota pie vīra! Vai varbūt ir izdota, un tikai es neko nezinu?

Helga. Nē, nē, Martiņ, – nav izdota! Vēl nav!

Marta. Nu, vot, – skuķim jau trīsdesmit gadu, bet vēl arvien nav izdota pie vīra! Vai tā ir audzināšana? Viņai tagad vajadzēja savus bērnus audzināt, bet ko viņa dara?!

Helga. Viņa strādā! Par dziedāšanas skolotāju! Iet tavās pēdās!

Marta. Strādā... Es gan strādāju, gan bērnus audzināju... Manās pēdās... Es, tavai zināšanai, nekādu dziedāšanu nemācīju! Es biju vēstures skolotāja!

Helga. Nu ja – vēstures! Es zinu!

Marta. Neko tu nezini... A es zinu!... Kā Ļeņins no bruņmašīnas runāja... Kā Staļins kailām rokām zemi no pēckara posta izvilka... Ar Brežņevu es esmu vienā tramvajā braukusi!

Elvīra. Tas nebija Brežņevs – tā bija mūsu namu pārvaldes grāmatvede – viņa vienkārši ir ļoti līdzīga Brežņevam!

Helga. Bet, Elvīra!...

Marta (Elvīrai). A tu nebrūķē muti, skuķi! Es pati zinu, ka Brežņevs vienu brīdi mūsu namu pārvaldē par grāmatvedi strādāja! Padomju valsts ir vienīgā zeme pasaulē, kur grāmatvedis līdz politbiroja loceklim var uzkalpoties! Un vēl augstāk...

ATKAL KĀDĀ NEPARASTĀ VEIDĀ UZ SKATUVES NONĀK PIJS.

Pijs (skatītājiem). Lēdijas un džentlmeņi! Mans pienākums ir paskaidrot, ka šeit jūs redzat trīs tuvākās Arnolda Borga sievietes!

Es zinu, ka paiet ilgs laiks, līdz skatītāji saprot, kurš ir kurš, un tas, protams, nenāk par labu izrādes filozofiskās domas uztverei, tāpēc jūtos aicināts jums nedaudz palīdzēt.

Vecākā no šeit redzamajām dāmām ir Marta – Arnolda Borga māte – pensionēta vēstures skolotāja, bijusī pagrīdniece, ilgstoša komjaunatnes un partijas darbiniece. Viņas vecumu es te, protams, nekonkretizēšu, jo tā būtu klaja necieņas izrādīšana pret šo cienājamo sievieti, tāpēc ejam tālāk!

Nākamā pēc vecuma ir Helga – Arnolda Borga sieva, kuru mākslinieks pirmoreiz izvaroja četrpadsmit gadu vecumā – tas ir – viņai toreiz bija četrpadsmit gadu, bet pašam Arnoldam Borgam – jau divdesmit četri. Par to viņš piecpadsmit gadus pavadīja stingra režīma ieslodzījuma vietā, kur baudīja uzraugu un administrācijas labvēlību, jo gleznoja viņiem vadoņu portretus, kuri, kā jau noprotat, sastāvēja no mikroskopiskām kailām sievietēm, tāpēc visi tā laika tās ieslodzījuma vietas darbinieki – arī nu jau pensijā aizgājušie – vēl šodien nēsā sev līdzī palielināmos stiklus, kas rūpīgi noglabāti īpaši šim nolūkam iešūtās kabatiņās.

Jā, tādējādi Arnolds Borgs pārkāpa savu lēmumu nevienam nedāvināt paša radītās gleznas, bet dzīves vēji reizēm mēdz pūst pārlietu bargi, turklāt nekādos citos gadījumos mākslinieks šo savu apņemšanos patiešām nav pārkāpis.

Balss kaut kur no augšas. Beidz muldēt, Pij!

Pijs. Pagaidi – es vēl mazliet!

(Skatītājiem.)

Helga, savukārt, pēc izvarošanas pārvācās dzīvot pie Arnolda mātes Martas un stingri noteiktajā laikā dzemdēja meitiņu Elvīru, kura ir jaunākā no šeit redzamajām dāmām.

Helgas un Arnolda laulības reģistrācija notika ieslodzījuma vietā Helgas sešpadsmitajā dzimšanas dienā, un Arnolds noteikti būtu atbrīvots priekšlaicīgi, ja vien ieslodzījuma vietas darbinieki ticētu, ka arī brīvībā viņš turpinās tos apgādāt ar savām gleznām – bet, tā kā viņi neticēja, tad Arnolds

Borgs ģimenes klēpī atgriezās jau gandrīz četrdesmit gadus vecs un nekavējoties trešoreiz izvaroja savu sievu Helgu, kura tad bija jau gandrīz trīsdesmit gadus veca.

Balss kaut kur no augšas. Beidz muldēt, Pij!

Pijs. Pagaidi – es vēl mazliet!

(Skatītājiem.)

Tiem, kuri nenojauš, paskaidrošu, ka otrreiz Arnoldam Borgam sievu atļāva izvarot pusstundu pēc sareģistrēšanās ieslodzījuma vietas priekšnieka atpūtas istabā, kas šādam pasākumam bija īpaši piemērota un iekārtota. Ne otrā, ne trešā izvarošana diemžēl nebija pēcnācējiem svētītas, tāpat arī visas tām sekojošās, līdz ar to Elvīra ir un paliek Borgu laulātā pāra vienīgais bērns.

PA VIDUSDURVĪM IZNĀK MEDMĀSA.

Medmāsa (Pijam). Ienāciet!

Pijs (skatītājiem). Kā noprotat – izrāde turpinās! (Kopā ar Medmāsu pazūd aiz vidusdurvīm.)

IENĀK ALBERTS LATVIJAS ARMIJAS PULKVEŽA UNIFORMĀ KOPĀ AR DŽENIFERU UN ILVU.

Alberts. Labdien, mīļās zeltenes, – te nu mēs esam! (Militāri sveicina.)

DĀMAS SASVEICINĀS SABUČOJOTIES.

Marta. Kas šitie ir?

Helga. Tavs dēls Alberts, Martiņ, – Arnolda brālis – kopā ar sievu un meitiņu!

Marta. Ak Albertiņš!...

Alberts. Tieši tā, māmiņ! Kā jūties? Vai ar veselību viss kārtībā?

Marta. Ko nu vairs par veselību, Albertiņ, – manos gados jāpriecājas par to vien, ka esi vēl dzīvs un nav kara! A ko tu tur esi uzvilcis, Albertiņ?

Alberts. Šis ir pulkveža formas tērps, māmiņ! Esmu to uzvilcis atbilstoši dienesta pakāpei!

Marta. Ak tad tu man esi jau palkavnieks, Albertiņ?

Alberts. Kā tad, māmiņ, – nu jau būs seši gadi!

Marta. Tad jau drīz būsi ģenerālis!

Alberts. Viss var gadīties, māmiņ, viss var gadīties!

Marta. Nu skaties, Albertiņ, – neapkauno savu papāhu, dēliņ!

Alberts. Kādu papāhu, māmiņ?

Marta. Nu palkavnieka papāhu taču!

Alberts. Tu jauc ar padomju armiju, māmiņ, – Latvijas armijas pulkvežiem nekādu papāhu nav!

Marta. Bet, Albertiņ!... Vai tad Latvijas armija vairs neskaitās padomju armijas apgādē?!

Alberts. Jau kur tie gadi, māmiņ, – jau kur tie gadi!

Marta. A tas taču nav godīgi! Latviešu strēlnieki taču kādreiz pat Ļeņinu apsargāja! Vajag braukt uz Maskavu un klapatāt! Citādi – kā tad nu iznāk – mans dēls uzkalpojies līdz palkavniekam, bet papāhas viņam nav!

TIKPAT NEGAIDĪTI KĀ IEPRIEKŠĒJĀS REIZĒS UZRODAS PIJS.

Pijs (skatītājiem). Jūs jau sapratāt, ka Alberts ir Arnolda Borga brālis un Martas dēls, turklāt vēl Latvijas armijas pulkvedis. Beidzis savulaik Maskavas Kara akadēmiju, bet nu jau vairākus gadus nodevis sevi Latvijas Bruņoto spēku rīcībā. Afganistānas kara veterāns, īpaši tur izcēlies, kā kapteinis komandēdams atsevišķo armijas pavāru rotu. Pats ēst gatavot neprot. Jau piecus gadus precējies ar savu sievu Dženiferu. Ilva ir Dženiferas meita no iepriekšējās laulības, tātad – Alberta pameita, kuru viņš mīl tikpat ļoti kā savu īsto meitu, lai gan īstās meitas viņam patiesībā nemaz nav. Nav arī dēla. Abas šīs dāmas – Dženifera un Ilva – vienlaikus ir arī Arnolda Borga modeļi – tieši viņas visbiežāk kalpojušas par daudzo kailo sievietišu prototipiem un turpina to darīt vēl šobrīd.

PA VIDUSDURVĪM IZNĀK MEDMĀSA.

Medmāsa (Pijam). Ienāciet!

Pijs (skatītājiem). Atvainojiet, bet izrāde vēl arvien turpinās! (Kopā ar Medmāsu pazūd aiz durvīm.)

UZNĀK MAKSIS.

Maksis. Nu tad laba diena jūsmājās!

Marta. Diena jau laba, a, vot, nezinu, kāds tas teicējs!

Elvīra. Bet, vecmāmiņ!...

Helga. Elvīra!... (Martai.) Tas jau mūsu pašu Maksītis, Martiņ!

Marta. Ak Maksītis?... Kā tad tev klājas, Maksīt?

Maksis. Nesūdzos, Martiņ, nesūdzos... (Iet no viena pie otra, sveicinādamies ar visiem, ar katru pārmīdams dažus improvizētus standarta apsveicināšanās tekstus.) Bet kas tad jums te atgadījies, ka tik kuplā skaitā visa ģimene savākusies?

ATKAL UZRODAS PIJS.

Pijs. Bet šis ir Maksis. Biznesmenis jeb – darījumu cilvēks – kā teiktu latvieši. Nodarbojas viņš ar visu, kas sola kārtīgu peļņu. Maksim ir arī kaut kāda slepena darījuma vienošanās ar Arnoldu Borgu, jo šī savrupmāja, kurā mēs

visi tagad atrodamies, ir celta par Makša naudu, krāsas un audekli tāpat tiek iepirkti par Makša naudu, bet abi Arnolda Borga modeļi – jau pieminētās Dženifera un Ilva – arī faktiski nāk no Makša, jo viņš ir Dženiferas pirmais vīrs un Ilvas īstais tēvs. Klīst runas, ka Maksis uzturot Arnoldu Borgu tikai tāpēc, lai viņš savām mazajām plikajām sievietītēm neizraudzītos citus modeļus, jo Maksis vēlas savu bijušo sievu – otrreiz precējies viņš nav – un vienīgo meitu padarīt par unikālām parādībām mākslas vēsturē. Tikko Borgs iedomātos uzgleznot kādu mazu, pliku sievietīti, kura neizskatītos pēc kādas no minētajām divām dāmām, tā ar Makša finansiālo atbalstu būtu cauri.

Balss kaut kur no augšas. Beidz muldēt, Pij!

Pijs. Pagaidi – es vēl mazliet!

(Skatītājiem.)

Bet tās ir tikai runas. Pilnīgi iespējams, ka viņu vienošanās ir pavisam citāda. Vēl klīst dažādas baumas par Makša un Dženiferas šķiršanās iemesliem, bet tās es šeit neatstāstīšu, jo saprotu, ka jūs labprāt tās vēlētos uzzināt, – tikai piebildīšu, ka darījumu cilvēkiem visai bieži piemīt dažnedažādas īpatnības, un kāpēc gan lai Maksis ar savu nopelnīto naudu nerīkotos tā, kā viņš pats to uzskata par lietderīgu?

PA VIDUSDURVĪM IZNĀK MEDMĀSA.

Medmāsa (Pijam). Ienāciet!

Pijs (skatītājiem). Domāju, ka nu jau jūs zināt pietiekoši daudz, lai spētu sekot līdzī izrādes filozofiskajai domai! (Kopā ar Medmāsu pazūd aiz vidusdurvīm.)

Marta. Patiešām!... Kāpēc mēs te visi esam tik kuplā pulkā savākušies?... Varbūt labāk izklīdīsim?

Helga. Nē, Martiņ, – zvanīja Pij un lūdza, lai mēs steidzīgi nākam šurp! Tas nozīmē, ka ir noticis kaut kas svarīgs. Mēs nedrīkstam tagad tā vienkārši izklīst!

Marta. A ko tas Pij te visus regulē?

Helga. Pij neregulē, Martiņ! Viņš vienkārši lūdza mūs visus atnākt! Pij tomēr ir Arnolda tuvākais draugs, Martiņ, – jau kopš skolas gadiem! Varbūt Arnolds ir lūdzis viņam mūs visus te uzaicināt! Varbūt Arnoldam ir mums kas svarīgs sakāms!

Marta. A ko viņš tik svarīgu var pateikt?

Alberts. Pacietīsimies, māmiņ, – gan jau mēs to drīz uzzināsim! Man arī zvanīja Pij un teica, lai nākot steidzīgi kopā ar visu ģimeni!

Maksis. Jā – man arī zvanīja Pij...

Alberts. Varbūt pabeidzis kādu jaunu gleznu?

Maksis. Jaunas gleznas viņš pabeidz ik pārdienas.

Alberts. Tad varbūt tā ir kāda īpaša – viņam ļoti nozīmīga glezna?

Maksis. Visas Arnolda gleznas ir ļoti nozīmīgas, bet tikai ne viņam pašam. Viņam pašam nozīmīgs ir tikai pats gleznošanas process.

Helga. Tad varbūt viņš beidzot ir nolēmis sākt pārdot savas gleznas?

Maksis. Tikai tad, ja viņš būtu sajucis prātā.

Alberts. Tad varbūt viņš ir sajucis prātā?

Dženifera. Bet, Albert, – kā Arnolds var būt sajucis prātā?

PA VIDUSDURVĪM IZNĀK PIJS. VISU SKATIENI PIEVĒRŠAS VIŅAM.

Pijs. Lēdijas un džentlmeņi... esiet stipri!... Mūsu mīļotais draugs... dēls... vīrs... tēvs... brālis... pasaulslavenais gleznotājs Arnolds Borgs... ir smagi slimš...

Maksis. Cik smagi?

Pijs. Pavisam smagi... Nupat jau viņš nevienu vairs nepazīst...

Marta. Ko tas Pijs tur runā?

Helga. Arnolds esot slimš...

Marta. Arnoldiņš slimš?

Helga. Jā... tik slimš, ka nupat jau nevienu vairs nepazīstot...

Marta. A kas to saka?

Helga. Pijs.

Marta. A kā tas Pijs zina?

Helga. Viņš bija iegājis pie Arnolda.

Marta. Un Arnoldiņš viņu nepazīna?

Helga. Jā, Martiņ... Esiet stipra!

Marta. A ko tas Pijs muld?... Ja Arnoldiņš Piju nepazīna, tad tas taču vēl nenozīmē, ka viņš vairs nepazīst nevienu!... Es arī Piju uz ielas reiz nepazinu!... Bet tas taču vēl nenozīmē, ka es esmu slima!... Viņš vispār ir tāds, kuru grūti uzreiz pazīt... Kur ir tas Arnoldiņš? Jūs redzēsiet, ka mani viņš uzreiz pazīs!

Pijs. Mīļo Martiņ, – Arnoldiņš ir slimš! Viņš tagad ir pieslēgts pie sistēmas!

Marta. Nu tad atslēdziet viņu no tās sistēmas!

Elvīra. Vai tiešām tu nesaproti, vecmāmiņ, ka tad viņš nomirs?!

Marta. A tu nemāci mani! (Helgai.) Redzi? Tu viņu nemāci kā nākas, tāpēc tagad viņa nekaunas pamācīt mani!

Helga (Pijam). Varbūt mēs varam viņu tomēr pie tā Arnolda aizvest?

Elvīra. Nu ja – viņa tagad ir ieskrējusies – vairs neapstāsies...

Pijs. Es painteresēšos. (Prom pa vidusdurvīm.)

Helga. Tūlīt, Martiņ, tūlīt, – varbūt, ka jūs varēsiet ieiet pie tā Arnolda...

Marta. A par ko tad i ne?

ATVERAS VIDUSDURVIS, PIJS UN MEDMĀSA IZSTUMJ ARNOLDU AR VISIEM APARĀTIEM.

Alberts. Vai tik tas bija prātīgi?

Elvīra. Kad tu esi te redzējis kaut ko prātīgu?

Helga. Nāciet, Martiņ, – nāciet nu!... (Kopā ar Elvīru pieved Martu pie Arnolda.)

Marta. Nu, Arnoldiņ – kā tad tev iet?... A kāpēc viņš neatbild?... Arnoldiņ, tā esmu es – māmiņa tava!... Atbildi taču, kad tev prasa!...

Elvīra. Pijš taču teica, ka tētis nevienu vairs nepazīst!

Marta. A tu paklusē, skuķi! Nejaucies starpā, kad pieauguši cilvēki sarunājas!

Helga. Nāciet, Martiņ, – jums grūti tik ilgi nostāvēt!... (Ar Elvīras palīdzību apsēdina Martu.)

Medmāsa. Nu? Vai vēl kāds grib pamēģināt?

Alberts. Vai nu būtu īstais laiks eksperimentiem...

Medmāsa. Viņš taču tik un tā mirst – eksperimentējiet droši!

Pijš. Varbūt tu, Helga?

Maksis. Nu ja – sievu vīrietis varētu pazīt pat tad, kad nepazīst vairs māti...

Helga (pienāk pie Arnolda). Arnold... Vai tu mani vēl pazīsti, Arnold?... Es esmu Helga... tava sieva...

Medmāsa. Atgādiniet viņam kaut ko! Atgādiniet! Kādu svarīgu notikumu jūsu dzīvē!

Helga. Vai tu atceries, kā mēs toreiz purvā klausījāties lakstīgalas?

Marta. A vai tad purvā ir lakstīgalas?

Elvīra. Ja jau viņi klausījās, tad tai reizē acīmredzot bija!

Maksis. Jā, jā – lakstīgalas mēdz būt arī purvos!

Helga. Nē... viņš mani nepazīst... (Atiet malā.)

Alberts (pienāk pie Arnolda). Arnold... Arnold... brālīt... Vai tu mani pazīsti?... Tas esmu es – Alberts – tavš jaunākais brālis!... Vai tu atceries, kā mēs toreiz tās vārdes caur dibenā iespraustiem salmiņiem pūtām?...

Dženifera. Bet, Albert!... Kas tad tās par atmiņām?...

Alberts. Es nezinu... Mums tas toreiz sagādāja lielu prieku...

Dženifera. Manuprāt, tās tomēr nav Latvijas armijas virsnieka cienīgas izpriecas.

Alberts. Toreiz es vēl nebiju virsnieks. Un arī tādas Latvijas, taisnību sakot, tad vairs nebija. Nemaz nerunājot par Latvijas armiju.

Dženifera. Nu vienalga...

Alberts. Nē, neizskatās, ka viņš mani pazītu... Pamēģini tu, Elvīra!

Elvīra (pienāk pie Arnolda). Tēt... tā esmu es – tava meita Elvīra!... Vai atceries, kā tu man nopirki to lēto un negaršīgo saldējumu, bet es tev pēc tam to aizmetu aiz krekla?...

Helga. Bet, Elvīra!...

Elvīra. Bet es taču tad vēl biju pavisam maziņa! Toreiz vecmāmiņa mani aizveda pie tēta uz cietumu – to saldējumu viņš man nopirka cietuma bufetē!

Helga. Vai tiešām tev nav citu atmiņu, ko tēvam šādā brīdī atgādināt?!

Elvīra. Bet ko lai dara, ja tās ir visspilgtākās manas bērnības atmiņas? Viņš vēl toreiz nosveda mani zemē, un es salauzu roku! To saldējumu es tētim aiz krekla aizslidināju, viņam uz pleciem sēdēdama! Vēl šodien man nāk smiekli, kad atceros, kā viņš tur lēkāja un bļāva! Toreiz no sajūsmas pat nejutu, ka sāp salauztā roka!

Helga. Tas ir briesmīgi...

Elvīra. Nē... neizskatās, ka viņš to notikumu atcerētos...

Maksis (nomaina pie Arnolda Elvīru). Arnold... tas esmu es – Maksis... Vai atceries, kā tu man teici, ka labprāt noslēgtu līgumu ar pašu nelabo?... Toreiz tu divas dienas nebiji neko ēdis... bet, kad mēģināji pārdot uz stūra savas pēdējās caurās bikses, tevi savāca policija... Es toreiz atbraucu tev pakaļ un piedāvāju noslēgt līgumu ar mani nelabā vietā... Tu piekriti un kopš tās dienas vairs neesi izjutis, kas ir bads... Neatceries?... Maksi... To, ar kuru tu noslēdzi līgumu... Nelabo savu... Velti... (Atiet malā.)

Medmāsa (Dženiferai un Ilvai). Nu, meitenītes – vai negribat arī jūs pamēģināt?

Pijs. Patiešām – uz jums abām viņš taču ir blenzis vairāk nekā uz mums visiem pārējiem, kopā ņemtiem! Ja nu Arnolds pat jūs vairs neatcerēsies, tad skaidrs, ka vecajam zēnam patiešām pēdējā stundiņa ir tuvu...

DŽENIFERA UN ILVA SASKATĀS, PIENĀK PIE ARNOLDA.

Dženifera. Arnold... vai atceries, ka tu man reiz teici... ka dzīvei ir jēga tikai tāpēc, ka dzīvojot var nodarboties ar mākslu?... Vai atceries, cik ilgi mēs toreiz strīdējāmies?... Tu tā aizmirsies, ka pat pārtrauci gleznot, kas nekad agrāk ar tevi nebija noticis... Mēs strīdējāmies vairākas stundas... kamēr man no aukstuma sāka klabēt zobi... Nu ja – es taču biju pilnīgi kaila un ārā bija mīnus divdesmit sals... Mēs toreiz bijām atvēruši logu, jo māja bija pārkurināta, tāpēc sākumā bija šausmīgi karsts...

Ilva. Arnold... vai atceraties, ka jūs man reiz teicāt, – visi vīrieši ir nelaimīgi, tikai katrs sava iemesla pēc – viens ir nelaimīgs tāpēc, ka nabags, cits – tāpēc, ka bagāts... Viens – tāpēc, ka neprot gleznot, cits – tāpēc, ka prot tikai to... viens – tāpēc, ka sievietes viņam nepievērš uzmanību, cits – tāpēc, ka nespēj no sievietēm ne atkauties... viens – tāpēc, ka ir resns, cits – tāpēc, ka ir tievs...

Dženifera. Vai tu vēl ilgi turpināsi šo bezjēdzīgo uzskaitījumu?

Ilva. Patiešām... viņš tik un tā arī mūs vairs nepazīst...

Elvīra. Varbūt izģērbieties? Viņš tomēr ir pieradis redzēt jūs plikas!

Helga. Bet, Elvīra!...

Alberts. Nē, nē – es kā Latvijas armijas virsnieks kategoriski iebilstu pret izģērbšanos publiskās vietās! Viens pret vienu ar gleznotāju – tā ir pavisam cita lieta!

Medmāsa. Jūs pārējie taču varat tikmēr aizgriezties!

Alberts. Nē, nē – es zinu, ka Pijs tik un tā slepus noskatīsies!

Pijs. Ja gribat – varat man aizsiet acis!

Alberts. Nē, nē – izģērbties mirstoša cilvēka priekšā –, manuprāt, tas ir bezjēdzīgi!

Medmāsa. Tā nesakiet, – ir sievietes, kuras spēj pat miroņus uzbudināt!

Alberts. Nē, nē – es kā Latvijas armijas virsnieks kategoriski iebilstu pret miroņu uzbudināšanu!

Marta. Vediet viņu prom! Nepazīt savu māti – tas ir kauns!

MEDMĀSA UN PIJS AIZVED ARNOLDU. PIJS PĒC BRĪŽA ATGRIEŽAS.

Maksis. Jā... rādās, ka ar veco zēnu drīz patiešām būs cauri...

Alberts. Kas tā ir par slimību? Skleroze?

Pijs. Nē, lēdijas un džentlmeņi – tā nav skleroze – tas ir aids!

Pārējie. Aids?

Pijs. Diemžēl...

Helga. Es par to nebrīnos...

Elvīra. Bet, māt!...

Marta. A kas tur ko brīnīties – tagad jau visi ar to slimo!

Alberts. Ne visi!

Marta. A tu nemuldi, Albertiņ! Es pati televizorā redzēju! Ir tādi mazi kukainīši... Nu kā viņus tur?... Ā, laikam par aideniekem sauc... Rāpo pa krūmiem un sakož visus! Potēties vajag? Vai Arnoldiņš bija potējies?

Helga. Laikam jau nebija, Martiņ...

Marta. A kāpēc? Vai tad es vienmēr nesaku, ka ir jāpotējas? Tev kā sievai vajadzēja viņu sapotēt!

Helga. Jā, jā, Martiņ, – es sapotēšu!

Marta. Nu ja – vajag taču!

Maksis. Kāpēc tad tu uzreiz to mums neteici, Pij?

Pijs. Nevarēju saņemties... Piedodiet!...

Alberts. Labi, ka mēs neviens viņam nepieskāramies...

Maksis. Kur viņš, velns, to ir saķēris?!...

Helga. Vai caur elpu to nevar nodot? Viņš taču vēl mazliet elpoja!

Pijs. Nevar. Ne caur elpu, ne caur pieskaršanos.

Helga. Un cik ilgi viņam tā slimība jau ir?

Pijs. Kāda tam nozīme...

Helga. Tev nekāda, bet man – liela!

Pijs. Šaubos, ka viņš to būs saķēris tikai šorīt.

Helga. Bet vai var būt, ka viņam tā bija jau pirms piecpadsmit gadiem?

Pijs. Tu gribi teikt, ka neesi ar savu vīru gulējusi jau piecpadsmit gadus?

Helga. Pij! Te ir arī bērni!

Pijs. Es gan nevienu nepilngadīgo te neredzu, bet pat, ja būtu tā, – par šādām lietām ir jārunā nekautrējoties – tieši nezināšanā slēpjas vislielākās briesmas!

Helga. Labi... Ja tu uzskati, ka mans pienākums ir būt atklātai, tad – jā, es ar savu vīru neesmu bijusi tuvās attiecībās jau piecpadsmit gadus!... Un redzu, ka esmu rīkojusies ļoti prātīgi... Tagad man ir lielas cerības... ka neesmu tikusi inficēta ar šo briesmīgo kaiti...

Pijs. Bet varbūt, ka tieši tāpēc par upuri šai slimībai ir kļuvis nabaga Arnolds? Ja tu ar viņu negulēji, tad loģiski, ka viņš bija spiests meklēt gadījuma sakarus... izmantot prostitūtu pakalpojumus...

Helga. Jā... viņš patiešām ielaidās gadījuma sakaros... viņš patiešām izmantoja prostitūtu pakalpojumus... bet ne jau tāpēc, ka es atteicos pildīt savus sievas pienākumus... Jā – es atteicos pat gulēt vienā gultā ar šo cilvēku... kurš skaitījās mans vīrs... tāpēc, ka uzzināju par viņa neuzticību... un baidījos, ka viņš varētu mani aplipināt... Nemaz nerunājot par morālo traumu... Es saprotu... ir sabiedrībā tādi locekļi... kas uzskata, ka talantīgam māksliniekam

ir atļauts viss... bet es tā neuzskatu... Es domāju, ka patiesi talants vispirms nozīmē tikumību... augstas morālās vērtības... un tikai tad tas var pilnvērtīgi izpausties... glezniecībā... mūzikā... arhitektūrā... Ja tā tas nav... ja mākslinieks patiesībā ir netikls... tad viņš tikai uz īsu brīdi ar lētiem efektiem spēj samulsināt lētticīgo skatītāju prātus... bet viņa morālā degradācija un mākslas darbu ētiskais tukšums ar laiku noteikti nāks gaismā un atklāsies visā savā baismīgajā un iznīcinošajā kailumā... un tie, kas vēl vakar sajūsmas pilni stāvēja pie šiem netiklajiem smērējumiem... jau rītdien, šausmu pārņemti, bēgs... pat tikai tālumā izdzirdot vien Arnolda Borga vārdu...

Maksis. Baidos, ka mākslas vēsturē nebūs viegli sameklēt faktus, kuri apliecinātu tavas teorijas pareizību...

Helga. Mani neinteresē tava mākslas vēsture, Maksi, – es atļaušos stāvēt tai pāri!

Pijs. To tev, protams, neviens nevar un netaisās aizliegt, bet šķiet, ka tu tomēr mazliet pārspīlē Arnolda netiklību, – mēs visi labi zinām, ka viņš no agra rīta līdz vēlam vakaram to vien darīja kā gleznoja un no mājas izgāja ārkārtīgi reti...

Helga. Viņš ne tikai gleznoja, Pij! Un, lai nodotos netiklībām, viņam nebija nekādas vajadzības iziet no mājas! Jo prostitūta pati nāca pie viņa un ar prieku ielaidās gadījuma sakaros! (Norāda ar pirkstu uz Dženiferu.)

Dženifera. Vari neturpināt, – es pietiekoši labi saprotu, ka tu tēmē uz mani!

Helga. Tad tev vēl paliek iespēja melot un attaisnoties!

Dženifera. Es te netaisos ne melot, ne attaisnoties! Es tikai gribētu norādīt uz to, ka dažas sievietes nezin kāpēc izjūt lepnumu, ja spēj izraisīt vīriešos tikai nožēlu un riebumu!

Helga. Vai, tavuprāt, labākas ir tās, kurām vienīgo prieku sagādā iespēja pagrozīt precētam vīrietim deguna priekšā savu pliko un pumpaino pakaļu?

Dženifera. Mana pakaļa nemaz nav pumpaina!

Pijs. Tikai neaizmirstiet, ka te ir bērni!

Helga. Tad lai paklausās vienreiz patiesību!

Dženifera. Bet tā nemaz nav patiesība?

Elvīra. Vai es būtu tas bērns?

Pijs. Jā – tagad tu zināsi, ko un kur nedrīkst grozīt!

Helga. Apklusti, Pij! Ļauj, lai tagad labāk parunā tā mauka!

Alberts. Vai tā ir taisnība, Dženifera?

Dženifera. Bet, Albert!... Tu taču pats ne vienreiz vien esi redzējis manu dibenu! Kad tur ir bijusi kaut viena pumpa?

Alberts. Nē... nekad...

Dženifera. Tad te nu jūs redzat, cik zemiski es tiku apmelota!

Helga. Nu labi – pieņemsim, ka par tām pumpām es nedaudz pārspīlēju... bet to, ka tu bieži stāji netiklās attiecības ar manu vīru... es pa atslēgas caurumu esmu redzējusi ne vienreiz vien!

Dženifera. Lūriķe!

Helga. Mauka!

Alberts. Vai tā ir taisnība, Dženifera?

Dženifera. Par to mauku – nav!

Alberts. Bet par taviem sakariem ar manu brāli?

Dženifera. Nu tas... zināmā mērā... ja jau tā mauka ir nolūrējusi...

Ilva. Māt!...

Dženifera. Bet tas nebija tā, kā jūs visi te tagad varbūt iedomājaties! Arnolds mani patiešām mīlēja... Jā... atšķirībā no vienas otras citas... es spēju viņā modināt šādas cildenas jūtas... un man nebija viegli pretoties šī ģeniālā mākslinieka kaislei... Ģeniālu mākslinieku kaislei vispār ir grūti pretoties.. Tās sievietes, kurām ir bijusi tā laime... vai nelaime... izraisīt ģeniālu mākslinieku kaisli... mani sapratis... Bet es pretojos... Ilgi... Diemžēl šī pretošanās jau iepriekš bija nolemta neveiksmei... Šādas pretošanās vienmēr jau iepriekš ir nolemtas neveiksmēm... Jo ģeniāli mākslinieki ir apveltīti ar fascinējošu suģestijas spēku... Ilgstoša šī suģestijas spēka ietekmē... sievietes ar laiku zaudē savas iedzimtās pretestības spējas... un tad notiek nenovēršamais... Tā – kādu dienu – nenovēršamais notika arī ar mani...

Alberts. Dženifera!...

Dženifera. Bet uz tevi tas neattiecas, Albert – tas viss notika vēl pirms mūsu laulībām!
Kopš mēs apprecējāmies, es esmu bijusi uzticīga vienīgi tev!

Alberts. Mīlā... tātad jau piecus gadus...

Dženifera. Jā – jau piecus gadus – gandrīz veselu mūžību... Tava mīlestība salauza tava brāļa fascinējošās suģestijas valgus... Tagad es viņam ļauju sevi vairs tikai gleznot...

Maksis. Tātad mana mīlestība bija par vāju, lai salauztu Arnolda Borga fascinējošās suģestijas valgus?

Dženifera. Jā, Maksi, – tev atliek tikai nožēlot, ka tik vēlu esi sapratis savu liktenīgo kļūdu! Tev toreiz vajadzēja mani stiprāk mīlēt!

Pijs. Manuprāt, mēs esam novirzījušies no tēmas. Tātad būtiskais ir kas? Ja Arnolds ir inficējies vēlāk nekā pirms piecpadsmit gadiem, tad Helgai nekādas briesmas nedraud un viņa naktīs var gulēt mierīgi... bet, ja viņš ir inficējies vēlāk nekā pirms pieciem gadiem, tad mierīgi var justies arī Dženifera un līdz ar viņu – Alberts...

Maksis. Un es.

Pijs. Jā, protams – arī tu.

Elvīra. Un es.

Helga. Un tu?!

Elvīra. Vai tevi tas pārsteidz?

Helga. Bet, Elvīra!... Un tu vēl iedrošies jautāt?!

Elvīra. Es ceru, ka tu nojaut, cik man patiesībā ir gadu?

Helga. Bet Elvīra! Kāda tam nozīme?!

Elvīra. Piedod, māmiņa – bet par to pakaļas grozīšanu tu man izstāstīji tikai šodien!
Un vispār – man ir apriebies, ka vēl trīsdesmit gadu vecumā es tieku nepārtraukti bakstīta! Mēs ar Maksi esam divi pieauguši un brīvi cilvēki! Vai tiešām jūs nevarat likt mūs mierā?!

Helga. Ar Maksi?!

Elvīra. Jā, – ja Dženifera ir paguvusi viņu inficēt, tad Maksis ir inficējis arī mani! Ja Dženifera ir vesela vai nav paguvusi inficēt Maksi, tad arī es varu gulēt mierīgi!

Pijs. Ar Maksi.

Elvīra. Jā – ar Maksi!

Helga. Elvīra!... Kā tu to varēji?!...

Elvīra. Es to vēl arvien varu. Vai parādīt?

Marta. A ko viņa tur taisās rādīt?

Helga. Bet, Elvīra!... Es neatceros, ka būtu tikusi aicināta uz tavām kāzām!

Maksis. Nu gribējām jau... gatavojāmies...

Helga. Ja Maksis būtu godavīrs, tad vispirms viņš būtu papūlējies atnākt pie manis un palūgt tavu roku!

Pijs. Maksis ir darījumu cilvēks. Viņš nevar atļauties būt godavīrs. Tas viņu izputinātu uz līdzenas vietas. Turklāt tā acīmredzot nebija roka, ko viņš vēlējās.

Helga. Kas tad?

Pijs. Bet, Helga!... Vai tad tu nenojaut?... Sirds! Bet arī tā šobrīd nav tēma! Tāpat pieciem cilvēkiem – Helgai, Dženiferai, Maksim, Albertam un Elvīrai – ir svarīgi uzzināt, kad īsti Arnolds ir saķēris to aidsu...

Ilva. Man arī.

Dženifera. Tev?!...

VISI KĀDU BRĪDI PĀRSTEIGTI VERAS VIENS OTRĀ, LAI SAPRASTU, KĀDĀ VEIDĀ ILVA VARĒTU BŪT TIKUSI PIE AIDS.

Dženifera. Vai tiešām tu, Albert?...

Alberts. Ko?... Es?... Nē!... Ko jūs!... Vai jums prāts!... Es neesmu gulējis ar Ilvu!

Pijs. Kāpēc?

Alberts. Ko – kāpēc?

Pijs. Kāpēc tu neesi gulējis ar Ilvu?

Alberts. Kā – kāpēc?... Viņa taču ir mana pameita!... Tas būtu tikpat kā... tikpat kā... tikpat kā asinsgrēks!

Pijs. Nu un tad? Jo satraucošāk! Vai tad tu nezini, ka lielākā daļa patēvu paved vai vismaz izvaro savas pameitas?

Alberts. Nē... nezinu...

Pijs. Un ko tu zini?

Alberts. Armijas reglamentu.

Pijs. Kāds tam sakars ar armijas reglamentu?... Vai tad Ilva nav gards kumosīņš?... Turklāt jau gana pieaugusi – pedofiliju piešūt vairs nevar!... Un es pieļāuju iespēju, ka viņa nemaz neiebilstu... Un, ja ieбилstu, tad pēc tam varbūt nesūdzētos... Būtu kauns...

Alberts. Es... Nudien – es neesmu par to pat domājis!

Pijs (Ilvai). Un tu?

Ilva. Esmu.

Dženifera. Bet, Ilva!...

Ilva. Tikai es neticēju, ka esmu pietiekoši gards kumosīņš.

Dženifera. Bet, Ilva!...

Ilva. Jā – pilnīgi iespējams, ka es patiešām neiebilstu...

Dženifera. Ilva!...

Ilva. Un, ja ieobilstu, tad varbūt nesūdzētos...

Dženifera. Bet, Ilva!...

Ilva. Un var pat gadīties, ka man būtu kauns... Jo man nepatīk tie trokšņi, kas nāk no Alberta, kad viņš kopojas ar manu māti.

Dženifera. Ilva!...

Ilva. Nu ko lai dara, ja man tie trokšņi patiešām nepatīk?... Tam taču nav nozīmes! Galvenais, lai tie patiktu tev! Jo tu taču esi viņa sieva!

Alberts. Bet, Ilva!... Bet, Dženifera!... Ja jums tie trokšņi nepatīk... kāpēc tad jūs to man nepasacījāt uzreiz?... Es taču būtu varējis trokšņot arī citādi!... Tie nūdien nav vienīgie trokšņi, kādus es pieprotu... Bet šos es izvēlējos tāpēc... tikai tāpēc, ka tie man pašam likās ļoti satraucoši... Tagad taču visur raksta, ka satraucoši trokšņi ir laimīgas laulības dzīves pamatā!

Dženifera. Nomierinies, Albert, – man pret taviem trokšņiem nekad nav bijuši nekādi iebildumi!

Alberts. Bet Ilvai, redzi, bija!

Dženifera. Un kas tad ir? Tu taču trokšņoji man un nevis Ilvai par prieku!

Alberts. Bet vienalga, – ja tie viņu traumēja, – tu taču varēji aprunāties – kā māte ar meitu...

Dženifera. Albert!... Labi audzināta meita būtu papūlējusies neko nedzirdēt!

Ilva. Vai gribi teikt, ka neesi mani labi audzinājusi?

Dženifera. Es darīju visu, kas bija manos spēkos. Diemžēl tu esi atsitusies savā īstajā tēvā.

Maksis. Piedod, Dženifera, – bet es nemēdzu svešus trokšņus klausīties!

Dženifera. Un kā tad tu toreiz uzzināji par maniem sakariem ar Arnoldu Borgu?

Maksis. No Helgas.

Dženifera. Nu re – es taču teicu, ka tev patīk tādas, kas slepus noklausās!

Helga. Es ne tikai klausījos, bet arī skatījos!

Dženifera. Un tas ir vēl sliktāk!

Helga. Man tad bija salūzis televizors!

Dženifera. Un tas arī nav nekas labs!

Maksis. Jā, – bet vissliktāk ir krāpt savu vīru!

Dženifera. Bet vai tu nekad neesi padomājis par to, Maksi, ka tam varbūt bija kāds iemesls?

Maksis. Un šis iemesls tāpat slēpās manī?

Dženifera. Vai tu sevi uzskati par eņģeli?

Maksis. Nē, – bet es mīlēju tikai tevi... un biju tev uzticīgs!

Dženifera. Bet Elvīra?

Maksis. Elvīra bija pēc tam!

Dženifera. Vai nav vienalga, kad tas bija, – pirms vai pēc tam? Neuzticība paliek neuzticība. Ja tu patiešām mani mīlētu, tad nekad mūžā nespētu ielaisties ar citu sievieti! Skaidrs, ka šī neuzticība tevī ir mājojusi vienmēr. Un es to jutu! Sievietes sirdi nepiemānīsi, Maksī! Tāpēc es savās ciešanās arī atdevos Arnoldam Borgam – tāpēc, ka jutu tavu iekšējo nodevību un gatavošanos gulēt ar Elvīru!

Alberts. Bet es?!... Dženifera!... Vai tu jūti manu iekšējo uzticību un to, ka es negatavojos gulēt ar Ilvu?...

Pijs. Stop! Stop! Stop!... Tā šobrīd nav tēma!

Dženifera. Sievietes dvēseles pārdzīvojumi vīriešiem nekad nav likusies ievēribas cienīga tēma!

Marta. Vo! Viens prātīgs vārds pa visu vakaru!

Dženifera. Un tagad atzīsties, Ilva, – vai tu esi gulējusi ar savu tēvu – un tāpēc baidies, ka vari būt inficēta ar aidsu? Nebaidies – atzīsties droši – mēs visi labi zinām, kāds briesmonis patiesībā ir Maksis, un tāpēc sapratīsim, ka viņš ir spējīgs izvarot pat savu nabaga pretoties nespējīgo bērnu!

Alfrēds (draudoši). Vai tā tas bija, Maksī?

Dženifera. Nebaidies, Ilva – mēs sapratīsim, ka tu patiesībā ne pie kā neesi vainīga! Atzīsties un tev uzreiz kļūs vieglāk!

Ilva. Bet es nemaz nebaidos atzīties!

Dženifera. Beidzot!...

Alfrēds (Maksim). Nelietis!

Dženifera (Ilvai). Nu – kļuva taču vieglāk – vai ne?

Ilva. Nesalīdzināmi! Tikai es vēl neesmu atzinusies.

Dženifera. Ā – tu gribi mums sīkāk šo notikumu aprakstīt?

Ilva. Nē – es tikai gribu pateikt, ar ko man ir bijuši intīmi sakari!

Dženifera. Bet tu taču to jau pateici!

Ilva. Jā?... Pa kuru laiku?

Dženifera. Bet nupat taču!

Ilva. Neatceros gan... Un kuru tad es nosaucu?

Dženifera. Nu savu tēvu taču!

Ilva. Tiešām?

Dženifera. Vai tad ne?

Ilva. Vai tā tas bija, Pij?

Pijs. Nē – Makša vārdu no tavas mutes es gan nedzirdēju...

Ilva (Dženiferai). Ko tad tu man stāsti?!

Dženifera. Nu labi – tu viņu vārdā nenosauci – toties pietiekoši skaidri liki manīt, kurš īsti bija tas nelietis! Vai tagad tu gribi nosaukt arī viņa vārdu? Skaļi? Tā, lai visi dzird? Tā, lai viņš satrūkstas un nokaunas?

Ilva. Nē...

Dženifera. Ko – nē?

Ilva. Pirmkārt – baidos, ka viņš nesadzirdēs...

Alberts. Nāc tuvāk, Maksī, un neiedomājies aizbāzt ausis!

Ilva. Otrkārt – ja arī nejauši sadzirdēs... tad nez, vai satrūksies... un nez, vai nokaunēsies...

Dženifera. Vai nu tu redzi, Maksī, cik slikti par tevi domā pat tava paša meita?!

Alberts. Vai nu tu redzi, Maksī?

Maksis. Kaut ko redzu, bet pagaidām vēl neko nesaprotu.

Dženifera. Nu tad pasaki viņam tagad, Ilva – pasaki tā, lai viņš saprot!

Ilva. Kas tur ko nesaprast, tēt? Ja es esmu dabūjusi aidsu, tad pa taisno no paša Arnolda Borga. Bez starpniekiem. Un lepojos ar to!

Pijs (skatītājiem). Jā – katram ir vajadzīgs kaut kas tāds, ar ko viņš varētu lepoties...

VISPĀRĒJS SASTINGUMS. VERAS PRIEKŠKARS.

STARPBRĪDIS

2. CĒLIENS

TURPINĀS NO IEPRIEKŠĒJĀS SASTINGUMA VIETAS.

Dženifera (Ilvai). Ko?!... Tu varbūt...

Ilva. Jā – es arī esmu Arnolda Borga mīļākā – tāpat kā tu!

Dženifera. Es neesmu!

Ilva. Bet tu biji!

Dženifera. Tu iedrošies man pārvest pagātņi?!

Ilva. Un tu man – tagadni?!

Dženifera. Es nebiju vainīga, ka tā tas ar mani toreiz notika!

Ilva. Bet es – biju!

Dženifera. Padauza!

Ilva. Padauzas māte!

Dženifera. Ko tu teici?!

Ilva. Vai atkārtot?

Dženifera. Jā!... Nē!... Nevajag!

Ilva. Man nav grūti – es teicu – padauzas māte!

Dženifera. Nesauc mani tā!

Ilva. Kāpēc? Ja jau esmu padauza!

Dženifera. Ar mani tam nav nekāda sakara! Tu visa esi atsitusies tēvā!

Ilva. Tēvs nav gulējis ar Arnoldu Borgu!

Pijs. Stop!... Vai tas ir droši?... Maks!

Maksis. Pārāk daudz apvainojumu tik īsā laika sprīdī. Vai jums tā neliekas?

Dženifera. Nē! Neliekas! Tāpēc, ka mēs pazīstam tevi!

Maksis. Vai Alberts mani tur aiz apkakles nu jau sakarā ar apsūdzībām
homoseksuālismā vai vēl arvien sakarā ar aizdomām par incestu?

Dženifera. Sakarā ar visu! Jo, redzot tavas meitas samaitātību, ir skaidrs, ka jūs ar
Ilvu abi divi zemiski melojat!

Maksis. Ja tu saplēsi manu uzvalku, Albert, tad ar pulkveža algu būs par maz, lai tā
vietā iegādātos jaunu.

Alberts. Kāds tu tomēr esi nelietis!... (Atlaiž Maks.)

Maksis. Jā, varbūt, ka es patiešām esmu nelietis. Bet katrā ziņā – heteroseksuāls. Ja
man šeit netic, tad es nūdien nezinu, kā to tagad varētu pierādīt.

Pijs. Bet kāpēc tu uzturi Arnoldu Borgu?

Dženifera. Ā – re, cik precīzs jautājums!

Alberts. Sadod viņam, Pij, sadod!

Maksis. Es viņu neuzturu.

Pijs. Arnoldam nav citu ienākuma avotu – viņš pārtiek tikai no tās naudas, ko saņem
no tevis.

Dženifera. Ko nu tu teiksi, Maks? Mute ciet, ko? Pij tev nav vis kaut kāda nevarīga
sieviete, ko var bez īpašas piepūles aptīt ap pirkstu!

Alberts. Malacis, Pij! Malacis! Piespied viņu pie sienas! Neļauj tam nelietim izlocīties!

Maksis. Man nav vajadzības izlocīties. Mums ar Arnoldu tas ir vienkārši finansiāls darījums. To naudu es viņam aizdodu. Uz procentiem.

Pijs. Un tev ir pamats domāt, ka Arnolds tev to naudu kādreiz atdos?

Dženifera. Neatdos! Nu skaidrs taču, ka neatdos!

Alberts. Nu ja – no kurienes tad viņš to naudu pēkšņi dabūs?

Maksis. Kā – no kurienes? Visa pasaule ar aizmācību elpu gaida to brīdi, kad Arnolda Borga gleznas nāks pārdošanā! To potenciālā cena nepārtraukti kāpj un ir jau sasniegusi fantastiskus apmērus!

Pijs. Bet Arnolds ir zvērējis, ka viņa dzīves laikā neviens nekādā veidā neiegūs savā īpašumā nevienu viņa gleznu! Izņēmums, protams, ir tās, kuras viņš cietumā gleznoja saviem uzraugiem...

Maksis. Nē, arī tās nav izņēmums.

VISI PĀRSTEIGTI SASKATĀS.

Pijs. Kā tavus vārdus saprast?

Maksis. Visas tās gleznas es esmu papūlējis sameklēt un atpirkt. Pareizāk sakot – es tās iemainīju pret pornogrāfiskiem žurnāliem. Vecie cietuma vilki ar šo darījumu bija ļoti apmierināti, – paši saprotat, ka pornogrāfiskajos žurnālos ir daudz vairāk viņiem nepieciešamās informācijas nekā Arnolda Borga gleznās.

Pijs. Tad tās gleznas tagad pieder tev?

Maksis. Nē – pēc mūsu vienošanās arī tās ir Arnolda Borga īpašums, kuru pārdot drīkstēs tikai pēc viņa nāves.

Pijs. Un tu esi pārliecināts, ka nodzīvosi ilgāk nekā Arnolds Borgs?

Maksis. Protams. Viņš taču jau mirst! Bet mana veselība vēl arvien ir nevainojama! Turklāt es vienmēr esmu piekopus veselīgu dzīvesveidu! Vismaz divreiz dienā skrienu krosiņu, no rīta – peldbaseins, pēcpusdienā – trenāžieru zāle, ēšanā – stingra diēta un reizi nedēļā – atslodzes diena! Bet Arnolds nekad nav vīžojis pat zobus iztīrīt!... Un tad vēl – cietumā pavadītie gadi... Man bija pamats riskēt... Bizness vienmēr ir risks... Un šajā gadījumā es esmu vinnējis kā vēl nekad!

Pijs. Labi – pieņemsim, ka tas ir zemisks aprēķins, nevis homoseksuālisms.

Maksis. Tas ir bizness, nevis zemisks aprēķins!

Pijs. Biznesa pamatā vienmēr ir zemisks aprēķins.

Maksis. Bet kas gan tur zemisks? Tikai pateicoties manai naudai Arnolds ir varējis visus šos gadus dzīvot un strādāt! Un labi dzīvot! Viņš neriskēja ne ar ko! Bet es – riskēju! Jā – viņš būtu varējis pārtikt arī no savām gleznām – bet atvainojiet – pie viņa dīvainībām es nejūtos vainīgs!

Pijs. Nu labi, labi – pieņemsim, ka biznesa pamatā ir tikai cildens altruisms, – bet arī tā šobrīd nav tēma! Tēma ir aids! Un, ja tu to esi saķēris, tad visām tavām rīta rosmēm un diētām vairs nav nekādas nozīmes. Tāpat kā procentiem no Arnolda Borga pēcnāves gleznām.

Maksis. Kāds nelietis tomēr ir šis Arnolds Borgs... Es viņam uzticu kā modeles savu sievu un meitu... uzturu viņu... Bet viņš vispirms tās abas izdrāž... un pēc tam vēl, iespējams, aplaiž ar aidsu...

Dženifera. Tu viņam mūs neuzticēji! Tu iegrūdi mūs abas viņam nagos! Tu jau iepriekš zināji, ka tas izvirtušais noziedznieks mūs – divas neaizsargātas sievietes – izvaros! Viņš taču jau notupēja piecpadsmit gadus cietumā par mazas meitenītes izvarošanu! Skaidrs, ka tā bija vienošanās! Business – kā tu pats atļaujies šādus darījumus ciniski nosaukt! Tu mūs pārdevi, briesmoni! Es vēl saprastu, ja tu būtu pārdevis tikai mani – sirdī jau sen tu to biji izdarījis! Bet kāpēc tev ievajadzējās pārdot arī savu nevainīgo bērnu?!

Maksis. Nav tiesa – es tikai gribēju, lai jūs abas ieietu mākslas vēsturē!

Dženifera. Kā divi nabaga piesmieti upuri?!

Maksis. Nē taču – kā Saskija vai Fornarina!

Dženifera. Cūka tāds – tu vēl uzdrošini mūs apsaukāt?!

Ilva. Mīļo māmiņ! Runā tikai par sevi! Es neko nezinu un negribu zināt par tavām attiecībām ar Arnoldu Borgu, bet man nācās krietni vien papūlēties, pirms izdevās viņu pavest! Nudien nesaprotu, ko tādu viņš saskatīja tevī, ka bija gatavs nopūlēties izvarojot!

Dženifera. Tēvā!... Tu visa esi atsitusies tēvā!... Tas pats zemiskums!... Tā pati nodevība!... Tā pati necieņa pret tiem, kuri tevi mīl un tevis dēļ ir tik daudz cietuši!

Ilva. Vai tu runā par Jēzu Kristu?

Pijs. Nē, viņa nerunā par Jēzu Kristu – viņa runā par tiem Nerona laika lauvām, kuri iedzīvojās pamatīgās vēdergraizēs pēc pārēšanās ar pirmajiem kristiešiem. Bet arī tā šobrīd nav tēma!

Maksis. Nu protams – tēma ir aids! Tātad tikai Marta un Pijs var justies pilnīgi droši...

Pijs. Tikai Marta.

Maksis. Un tu?

Pijs. Diemžēl arī man ir dibināts iemesls bažām...

VISI NEIZPRATNĒ KĀDU BRĪDI LŪKOJAS VIENS OTRĀ, CENZDAMIES UZMINĒT, CAUR KURU NO KLĀTESOŠAJIEM PIJS VARĒTU BŪT TICIS PIE NELABĀS KAITES.

Ilva. Es ar viņu neesmu gulējusi.

Dženifera. Es arī ne.

Elvīra. Es arī.

Helga. Man tas ne prātā nav nācis!

Marta. Man arī.

Helga. Jūs, Martiņ, jau neviens netur aizdomās!

Dženifera. Atzīsties, Pij, – vai tā bija Ilva? Atzīsties droši! Es izturēšu! Es jau tik daudz ko esmu izturējusi savā dzīvē! Es esmu pieradusi, ka ciešanas ir neatņemama manas dzīves sastāvdaļa! Atzīsties droši! Es nemiršu!

Pijs. Pirmkārt, es varu atzīties, ka tu tomēr mirsi. Turklāt absolūti noteikti. Es tikai nezinu, kad. Otrkārt, es varu atzīties, ka tam ar Ilvu nav nekāda sakara. Mani neuzbudina sīki, palaidnīgi skuķi, lai arī viņiem ir jau divdesmit. Bet, treškārt, es varu atzīties, ka esmu tuvāks draugs Arnoldam Borgam, nekā jūs līdz šim domājāt, – daudz tuvāks...

Maksis. Tu gribi teikt, ka jūs abi ar Arnoldu esat pederasti, Pij?

Pijs. Nevis pederasti, bet geji!

Maksis. Jā, es saprotu – gejs – tas skan lepni... Bet kāpēc tad Arnolds, būdams gejs, izdrāza vēl turklāt arī manu sievu un meitu?

Pijs. Nu... Kā lai to taktiskāk pasaka?... Arī Dženiferu un Ilvu viņš ieguva... ne jau tajā vistradicionālākajā veidā...

Alberts. Bet, Dženifera... man tu vienmēr atsaki anālo seksu...

Dženifera. Pats saproti, Albert – tas man saistās ar smagu psiholoģisko traumu...

Helga. Kā?! Tātad mans vīrs ir ne tikai ģeniāls gleznotājs un nelietis, bet turklāt vēl arī pederasts?

Maksis. Nevis pederasts, bet gejs!

Helga. Manā uztverē visi geji vienlaikus ir arī pederasti!

Pijs. Ko jūs, sievietes, saprotat no divu vīriešu mīlestības!... Tikai tās ir patiesi cildenas attiecības... Kas netic, lai palasa senos grieķus!

Elvīra. Esmu papūlējusies izlasīt gan "Iliadu", gan "Odiseju", bet neko tādu gan neatceros...

Pijs. Tas ir Homērs, – es runāju par klasisko Grieķiju!

Maksis. Velns ar tiem senajiem grieķiem! Kā lai uzzina, kad un cikos viņš saķēris to briesmīgo kaiti?

Pijs. Nav izslēgts, ka Arnoldu ir inficējis kāds no klātesošajiem. Ja viņš atzītos, mēs zinātu precīzi, kad un cikos tas ir noticis.

VISI SKATĀS VIENS UZ OTRU, GAIDĪDAMI, KA KĀDS VARBŪT ATZĪSIES.

Maksis (Pijam). Tad varbūt tas esi tu, ja jau nodarbojies ar gejismu?

Pijs. Nevaru jūs iepriecināt, – jo Arnolds ir bijis mans vienīgais partneris. Ar narkotikām niekojies neesmu... arī asinis pārliet nav bijis vajadzības... kaktu dakterus neapmeklēju... uzturos tikai izcili inteliģentā sabiedrībā...

Maksis. Starp gejiem?

Pijs. Nē – starp filologiem.

Marta. A kā tas būtu latviski?

Helga. Latviski tāda vārda nav, Martiņ.

Marta. Ar tādiem cilvēkiem gan nevajadzētu saieties...

Pijs. Bet kā ir ar tevi, Maksi? Varbūt tu esi inficējis Dženiferu un Arnolds to kaiti ir dabūjis no viņas?

Maksis. Pirms Dženiferas un viņas laikā man nav bijis citas sievietes. Citām attiecībām šajā situācijā nav nozīmes.

Elvīra. Kādām citām attiecībām?

Maksis. Attiecībām ar tevi. Manā dzīvē vispār ir bijušas tikai divas sievietes.

Vispirms – Dženifera, tagad – Elvīra.

Pijs. Nu, Dženifera, – vai tu nevarētu būt pie vainas?

Dženifera. Ja Maksis ir saķēris aidsu, tad tikai no tās maukas Elvīras!

Elvīra. Es atvainojos, bet Maksis ir vienīgais vīrietis manā mūžā! Ko nevarētu sacīt par dažu labu citu!

Dženifera. Es palūgšu izteikties pieklājīgāk! Mēs tomēr te atrodamies inteligentā sabiedrībā! Jā, man patiešām ir bijušas attiecības ar trim vīriešiem, bet es tur neesmu vainīga! Pievilcība un šarms diemžēl ir neatņemamas manas personības sastāvdaļas! Vai tas ir kas slikts, ja man nevajadzēja nopulēties trīsdesmit gadus, lai pavestu sagrabējušu veci?

Elvīra. Vai Maksis ir tas sagrabējušais vecis?

Dženifera. Es šeit nevienu vārdā netaisos saukt! Mani, starp citu, nesen trolejbusā uzrunāja kāds astoņpadsmitgadīgs jauneklis! “Jūs izkāpsit, meitenīt?” – viņš man prasīja.

Pijs. Un ko tu atbildēji?

Dženifera. Ha! Es, protams, teicu, ka pat nedomāju izkāpt!

Pijs. Un tā arī neizkāpi?

Dženifera. Nē... es izkāpu, protams... bet ne jau tajā pieturā... kurā viņš gribēja!

Pijs. Tas, protams, liecina par neparasti augstu morālās noturības līmeni, tāpēc tu tiec izsvītota no aizdomās turamo saraksta! Bet Alberts mūs vispār neinteresē.

Alberts. Nu tomēr – atļaujiet pateikt – man tas ir ļoti svarīgi – Dženifera ir man pirmā sieviete... un paliks... vienīgā...

Pijs. Latvijas armijas virsnieka cienīgi vārdi!

Dženifera (Albertam). Paldies tev, mīlais... un piedod!... (Raud.)

Alberts. Nekas, nekas – trīs vīrieši nav nemaz tik daudz...

Elvīra. Gan jau būs vēl!

Dženifera. Tev gan uz to nav cerību!

Pijs. Bet, dāmas! Nezīlēsīm tagad nākotni! Vispirms mēģināsim ar pagātņi tikt skaidrībā! Un tā – kurš vēl varētu būt inficējis Arnoldu Borgu?

Helga. Es ceru, ka mani šeit neviens netur aizdomās?

Pijs. Un tomēr...

Helga. Nekad mūžā neesmu labprātīgi atdevusies nevienam vīrietim! Bet ar varu mani ir ieguvis tikai viens – Arnolds Borgs – mans likumīgais vīrs! Un arī viņš – tikai četrreiz!

Pijs. Kāpēc ne piecas?

Helga. Viņam apnīka.

Pijs. Un tev?

Helga. Es vēl kādas pāris reizītes būtu bijusi ar mieru.

Pijs. Un tāpēc tu sāki pa atslēgas caurumu nolūrēt viņa attiecības ar Dženiferu?

Helga. Es jau teicu – mums toreiz bija samaitāties televizors. Turklāt tas taču ir saprotams! Jābūt kādam iemeslam, ja vīrs pēkšņi ne no šā, ne no tā vairs negrib izvarot savu likumīgo sievu!

Pijs. Tad mūsu pēdējā cerība ir Ilva...

Ilva. Es savā mūžā esmu pavedusi tikai vienu vīrieti – jums jau zināmo Arnoldu Borgu.

Pijs. Nekas – tev vēl viss priekšā. Bet pagaidām mēs varam konstatēt tikai to, ka netiklākā no mums ir Dženifera, kurai bijuši trīs vīrieši, otrajā vietā – Maksis ar divām sievietēm, bet mēs pārējie esam apbrīnojami monogāmi... Diemžēl tas nepalīdz mums tikt skaidrībā par datumu, kurā Arnolds ir saķēris aidsu...

Maksis. Un, ja nu tas viņam ir iedzimts?

VISU GALVAS LĒNĀM PAGRIEŽAS PRET MARTU.

Marta. Vai man kaut kas nav kārtībā?

Helga. Nē, nē, Martiņ, – pagaidām vēl viss ir tā, kā vajag!

Marta. A, ja kaut kas nav, tad jūs saki!

Pijs. Atkrīt – kad Arnolds tika ieņemts, nekāda aidsa vēl nebija. Ja nu varbūt Āfrikā...

Maksis (Martai). Vai Arnoldiņu jūs ieņēmat Āfrikā?

Marta. Nē, Maksīt – Vecmīlgrāvī...

Pijs. Nē – pirms piecdesmit pieciem gadiem Vecmīlgrāvī nekāda aidsa vēl nebija un nevarēja būt!

Maksis. Bet, ja nu Edipa komplekss?

Marta. A kas tas par Eģiku?

Helga. Tas ir Makša draudziņš, Martiņ!

Marta. Ā – Makša draudziņš!... Kā tad nu viņam tagad iet?

Maksis. Viss kārtībā, Martiņ, – ēd, guļ un nesūdzas!

Marta. Ā – tas ir labi, ka nesūdzas... tas labi...

Maksis (paved sānis Piju). Tu jūti, cik nesakarīgi viņa runā? Ka tik tas nav no aidsa? Mēs taču labi zinām, kāda maukošanās gāja vaļā komjauniešu un partijnieku aprindās! Turklāt ļoti iecienīti bija nēģeri – Lumumbas universitāte Maskavā, Civilās aviācijas institūts Rīgā un tā tālāk... Ja nu Marta kādreiz ir salaidusi ar nēģeri, bet pēc tam – ar savu dēlu? Teorētiski tas taču ir iespējams?

Pijs. Teorētiski ne tas vien ir iespējams...

Maksis. Un praktiski taču arī! Visi komunisti un komjaunieši taču bija perversi, bet ģeniāli gleznotāji tādi ir vēl šodien!

Marta. A par ko jūs abi tur sačukstaties?

Maksis. Vai jūs, Martas tant, esat kādreiz salaidusi ar nēģeri?

Marta. Ko?!... Ar ko?!... Kur?!... (Ķer pie sirds un nokrīt.)

Helga. Martiņ!...

Elvīra. Gatavs!...

Pijs (pārbauda Martas pulsu). Jā... šķiet, ka mēs tā arī nekad neuzzināsim, kā tur patiesībā bija ar to nēģeri...

Alberts. Viņa ir mirusi?

Pijs. Nepārprotami.

Dženifera. Tu esi slepkava, Maksī!

Elvīra. Liecies taču mierā, – viņai jau sen bija laiks pievienoties politbirojam un citiem komunisma cēlājiem!

Dženifera. Tu tagad neaizstāvi savu piegulētāju, neķītrele! Mēs visi redzējam, ka tieši viņš nogalināja tavu mīļoto vecmāmiņu!

Elvīra. Redzu, ka tu esi nepareizi informēta par mūsu savstarpējām attiecībām, bez tam, apvaicāšanos par intīmiem sakariem ar melnādainu jaunekli, nez, vai kādam, izņemot tevi, ienāktu prātā traktēt kā slepkavību!

Dženifera. Bet viņa taču ir pagalam!

Elvīra. Tāpēc priecājies, kamēr pati vēl esi dzīva!

Dženifera. Vai tas ir drauds?

Elvīra. Nē, atgādinājums par reālo situāciju!

Helga. Viņa bija augsti tikumīga sieviete...

Maksis. Bet kā tu to zini? Ja jau viņai bija tik izvirtis dēls...

Helga. Es tavā vietā par izvirtību nerunātu!

Elvīra. Māt!

Helga. Un tavā vietā arī!

Pijs. Tad runā tu!

Helga. Marta bieži ir uzsvērusi, ka godīga sieva guļ ar savu vīru tikai tad, ja vēlas ieņemt no viņa bērnu! Tāpēc viņa ar savu vīru ir gulējusi tikai divreiz – pirmoreiz, kad radās nepieciešamība ieņemt Arnoldu, otrreiz – pēc pieciem gadiem, kad radās vajadzība ieņemt Albertu!

Pijs. Tātad sirdī viņa bija katoliete.

Helga. Sirdī mums visiem vajadzētu būt katoļiem.

Alberts. Māt, mīļā! Un nu tevis vairs nav!

Pijs. Bet to taču mēs jau noskaidrojām!

Alberts. Tas nemazina manas ciešanas... Mana dzīve ir sabrukusi... Ideāli samīdīti kājām...

Pijs. Piedod, Albert, – bet tā šobrīd nav tēma!

Alberts. Tev nav, bet man ir!... Pirmkārt – izrādās, ka esmu apprecējis sava brāļa mīļāko...

Pijs. Vai labāk tev būtu paticis apprecēt sava vectētiņa mīļāko?

Alberts. Manam vectētiņam nebija mīļākās!

Dženifera. Bet es taču palūdzu piedošanu!

Alberts. Es piedevu... Bet tas nemazina manas ciešanas... Jo, otrkārt, – izrādās, ka mans brālis vēl turklāt ir piesmējis manu pameitu!

Pijs. Vai tev labāk patiktu, ja viņš būtu piesmējis tavu padēlu?

Alberts. Man nav padēla!

Ilva. Viņš mani nepiesmēja! Es pati ar tikai ar lielām grūtībām piesmēju viņu!

Alberts. Tas nemazina manas ciešanas!

Ilva. Es arī varu palūgt piedošanu!

Alberts. Es piedošu. Bet arī tas nemazinās manas ciešanas. Jo, treškārt, – izrādās, ka mans vecākais brālis, ar ko es vienmēr esmu tā lepojies...

Pijs. It sevišķi tai laikā, kad viņš tupēja cietumā...

Alberts. Mans vecākais brālis... kam es vienmēr esmu gribējis līdzināties...

Pijs. It sevišķi tad, kad viņš tupēja cietumā...

Alberts. Pij! Vai tu tagad gribi runāt?

Pijs. Nē, nē – runā vien – gan jau es pagūšu visu savu sakāmo pateikt!

Alberts. Tad, lūdzu, nejaucies pa vidu! Nepārvērt manas ciešanas par farsu!

Pijs. Visa šī izrāde ir domāta kā farss.

Alberts. Kāds manām ciešanām sakars ar šo izrādi?

Pijs. Piedod!

Alberts. Es piedodu. Bet tas nemazina manas ciešanas, jo izrādās, ka mans brālis ir homoseksuāls...

Maksis. Biseksuāls. Jo viņš guļ arī ar sievietēm.

Alberts. Tas nemazina manas ciešanas.

Pijs. Turklāt – būt homoseksuālam – ir atdarināšanas cienīgs piemērs!

Alberts. Nemaz neceri! (Izvelk dienesta pistoli.) Par brīvu un neatkarīgu Latviju NATO sastāvā! (Nošaujas.)

Dženifera. Albert!...

Pijs (pārbauda Alberta pulsu). Velti... viņš vairs nevienu nedzird...

Maksis. Saņemies, Dženifera!... Esi stipra!... Ja tev tagad dzīvē būtu vajadzīgs kāds atbalsts, zini – es vēl arvien tevi mīlu!

Dženifera. Maksi!... Vai tiešām?...

Maksis. Jā... Es esmu daudz pārdomājis pa šiem gadiem, kad mēs bijām šķirti...

Dženifera. Tātad tu man piedod?

Maksis. Un tu man?

Dženifera. Jā... visu...

Maksis. Tā šķiršanās ātrās dusmās, pēc tam kad tu kļuvi par Arnolda Borga mīlāko...

Dženifera. Viņš mani izvaroja!

Ilva. Reizes astoņdesmit vai pat visu simtu!

Dženifera. Turi muti, padauza!

Maksis. Jā – es zinu – tā bija kļūda... Appecēsimies vēlreiz! Un atkal kopīgi audzināsim mūsu meitiņu...

Elvīra. Maksi!... Bet es?!...

Dženifera. Tevi audzināt mums nenāk ne prātā – to nu tu vienreiz izmet no galvas!

Maksis. Piedod, Elvīra... bet mūsu attiecības... tās arī bija kļūda... Es tikai vēlējos atrieties tavam tēvam par manas mīlotās sieviņas pavešanu...

Dženifera. Izvarošanu!

Maksis. Nu ja – tā bija neglīta rīcība...

Dženifera. Nerunāsim vairs par to! Domāsim tikai par skaisto nākotni, kas tagad mūs sagaida!

Pijs. Es jūsu vietā vispirms padomātu par aidsu!

Dženifera. Par to – pēc tam!

Maksis. Ak, Dženifera – es esmu tik laimīgs!

ABI SKUPSTĀS UN DEJO. ELVĪRA AR ALBERTA PISTOLI NOŠAUJ DŽENIFERU.

Ilva. Māmiņ!...

Pijs (pārbaudījis Dženiferas pulsu). Māmiņa tevi vairs nedzird...

Maksis. Kāpēc tu to izdarīji, Elvīra?!

Elvīra. Tāpēc, ka es tevi ļoti mīlu.

Helga. Elvīra!... Kā tu to varēji?!... Elvīra!... Tagad tu esi ne tikai padauza, bet vienlaikus arī slepkava!... Nu kā tu to varēji?!... Kā tu to varēji?!...

Elvīra. Šitā! (Nošauj Helgu.) Māmiņ!... Piedod... bet saproti, ka tas vienreiz patiešām var apnikt... Man tomēr ir jau trīsdesmit...

Pijs (pārbaudījis Helgas pulsu). Arī tevi māmiņa vairs nedzird...

Elvīra (aizsviež pistoli). Maks!... Tagad tu man esi vienīgais! Mana māte un vecmāmiņa ir mirušas!... Tētis skaita savas dzīves pēdējās sekundes!... Ja tu mani pamet, – kas tad man vairs atliek?!

Maksis. Nāc!

Ilva. Tātad ar procentiem vien tev vairs nepietiek? Vēlies sagrābt visu naudu par Arnolda Borga gleznām?

Maksis. Es jau sen to esmu sagrābis. Pirmīt tikai nevēlējos sāpināt Helgu. Lūk, notariāli apstiprināts līgums, ka pēc Arnolda nāves visas viņa gleznas pāriet manā īpašumā.

Elvīra. Tātad tu patiešām mani mīli?!

Maksis. Kopš Dženiferas traģiskās nāves – jā, tevi vienīgo!

ABI SKŪPSTĀS UN DEJO. ILVA NOŠAUJ MAKSI.

Elvīra. Mīlais!...

Pijs (pārbauda Makša pulsu). Mīlais tevi vairs nedzird...

Elvīra. Tu nošāvi savu tēvu...

Ilva. Ja tu vari atļauties nošaut savu māti, kāpēc lai es nevarētu atļauties nošaut savu tēvu? Turklāt tēva nošaušana nav tik morāli nosodāms noziegums kā mātes nošaušana!

Elvīra. Kāpēc tu to izdarīji?

Ilva. Lai tev netiktu nepelnīta laime! (Paņem līgumu.) Tagad es būšu visu šo sasodīto gleznu īpašniece!

Elvīra. Baidos, ka tev tomēr nāksies dalīties ar mani.

Ilva. Mēģināsi apstrīdēt mūsu tēvu darījuma likumību? Baidos, ka tev tur nekas nesanāks. Mans tēvs, slēdzot darījumus, līdz šim vēl nekad nav pielaidis kaut mazāko kļūdiņu, kur kāds varētu piesieties.

Elvīra. Man tas nav vajadzīgs. Apskati šo laulības apliecību! Es jau vairāk nekā gadu esmu tava oficiālā pamāte, Ilviņ! Mēs ar Maksu slepus sareģistrējāmies, jo atklāti viņš to nezina kāpēc negribēja darīt.

Ilva. Jā... tagad jau arī vairs nav iespējams to noskaidrot... un nezina, vai ir vērts... (Nošauj Elvīru.) Bet es tomēr nevēlos ar tevi dalīties, mīļo pamāt..

Pijs (pārbauda Elvīras pulsu). Pat pamāte tevi vairs nedzird... (Paņem pistoli, pavērs to pret Ilvu.) Šeit vajadzētu būt bijušām sešām lodēm... Tādā gadījumā viena vēl ir palikusi... Tūlīt mēs to uzzināsim... Var jau būt, ka sestās lodes tomēr nav?... Tad tev būs sasodīti paveicies... Un, ja vēl pēc tam izrādīsies, ka tu neesi saķērusi aidsu!... Bet tik liela veiksmē gadās ļoti reti...

Ilva. Pij!... Ko tu domā darīt?... Pij!... Tu taču nenošausi mani tagad? Tagad – kad es esmu tik bagāta!... Pij!... Metīsimies kopā!... Pij!... Tu taču pats teici, ka es esmu gards kumosīņš!... Pij!... Kāpēc tu negribi pamēģināt pārmaiņas pēc arī ar sievieti?... Varbūt, ka tev iepatiksies, Pij?...

Pijs. Varbūt. Bet drošāk ir to izmēģināt vispirms ar beigtu sievieti. (Nošauj Ilvu.) Viss pasaules ļaunums ir sievietēs. Un tikai geji ir imūni pret to. (Pārbauda pulsu.) Diemžēl tu mani vairs nedzirdi...

PA VIDUSDURVĪM IENĀK MEDMĀSA.

Medmāsa. Ienāciet!

Pijs (skatītājiem). Nesteidzieties vēl uz garderobi! (Kopā ar Medmāsu pazūd aiz durvīm.)

PAUZE, KURAS LAIKĀ SKATĪTĀJI PĒC PATIKAS VAR APSKATĪT KRITUŠOS. ATSPRĀGST VIDUSDURVIS, IESTREIPUĻO PIJS.

Pijs (skatītājiem). Lēdijas un džentlmeņi!... Izrādās, ka tas nav aids!... Arnoldam Borgam ir bijusi tikai smaga gripas lēkme... no kuras viņš nupat sāk atgūties... Mans uzdevums šajā izrādē tuvojas beigām... Vēl tikai jāpiezvana uz morgu... lai atbrauc savākt liķus... (Piezvana.) Morgs?... Te no Arnolda Borga savrupmājas zvana... Jā, jā – no tā slavenā gleznotāja – pareizi!... Te ir liķi... Esiet tik laipni un savāciet!... Cik?... (Skaita.) Septiņi... Jā, laimes skaitlis!... (Pēkšņi saraujas kā triecienu saņēmīšs.) Nē – es atvainojos – astoņi!... Nav laimes skaitlis... (Nokrīt. Redzams, ka viņam mugurā ir ietriekts cirvis.)

ATVERAS VIDUSDURVIS, MEDMĀSA IEVED RATIŅOS SĒDOŠO ARNOLDU BORGU.

Medmāsa. Te nu ir tas jūsu mīlulis – sveiks un vesels!... Vai!... Bet kur tad visi?...

Arnolds. Rādās... ka tepat vien mētājas, māsiņ... Ka tik nav beigti?...

Medmāsa. Nudien beigti!... Cik briesmīgi, Borga kungs!...

Arnolds. Jā, briesmīgi... protams... Un jāteic – arī negaidīti... Bet nu – kā ir, tā ir... Cilvēka dzīve jau palaikam mēdz būt pagrūta... Tad nāve var tikt uzskatīta arī par atpestīšanu... Cerēsim, ka tagad viņi jūtas labāk...

Medmāsa. Tie visi taču ir jums tuvi cilvēki, Borga kungs?

Arnolds. Jā, māsiņ... pat pārāk tuvi... Lūk, mana māte... viena no izcilākajām Otrā pasaules kara palaistuvēm... Kādu laiku salaida pat ar Hitleru, mēģinādama izkonkurēt Evu Braunu... bet pēc Staļingradas kaujas ātri pārmuka pie Staļina... Kad juta, ka tautu tēvam sāk apnikt, izmantoja Beriju, lai nomainītu pasi un noslēptos Latvijā... Visticamāk, ka es esmu tieši Berijas dēls... Pēc tam viņa atklāja, ka patiesībā ir lezbiete, un ņēma priekšā visas komjaunatnes darbinieces pēc kārtas... Heteroseksuālu partijas vadoņu dēļ viņai nācās pārkvalificēties par vēstures skolotāju un mūža nogalē samierināties ar manu

sievu kā partneri... Jā – Helga – mana sieva... Viņa pamatskolas pēdējā klasē pveda kādu mazāku puisi... bet, kad saprata, ka ir stāvoklī, nolēma mani apsūdzēt izvarošanā...

Medmāsa. Kāpēc tieši jūs?

Arnolds. To viņi abi ar manu jaunāko brālīti Albertu izdomāja, – lūk – arī viņš tepat guļ... padomju armijas praporščiks Latvijas armijas pulkveža mundierī... Viņi abi ar Helgu tai laikā bija kā traki viens pēc otra... Vēlāk gan Alberts sāka viņu pārdot saviem dienesta biedriem... Bet Helgai tas arī tīri labi patika, jo nauda vienmēr tika godīgi sadalīta uz pusēm... Mana māte, to visu zinādama, varēja mierīgi Helgu šantažēt un izmantot arī savām seksuālajām vajadzībām... Un, lūk, arī Elvīra... Mana meita... kas patiesībā nemaz nav mana meita... Patiesībā viņas tēvs ir Maksis...

Medmāsa. Maksis? Šis pats Maksis?

Arnolds. Jā. Jūs viņu pazīstat?

Medmāsa. Jā – es esmu ar viņu gulējusi! Viņš ļoti labi maksā!

Arnolds. Izrādās, ka arī jums te ir tuvinieki... Bet šī ir Dženifera... mana mūža lielā mīlestība... mana brāļa Alberta sieva un Makša pirmā sieva... Īsts seksuālais vamps... Nabaga nimfomāne... mans modelis... Tieši viņas mazie, kailie ķermenīši ir redzami ar palielināmo stiklu lielākajā daļā manu gleznojumu... Viņa regulāri nāca arī uz ieslodzījuma vietu man pozēt, un cietuma vadība ar prieku to atļāva, jo viņa, savukārt, pirms katra seansa ļāva sevi izdrāzt visam cietuma apkalpojošajam personālam... Dženifera labprāt būtu atdevusies arī visiem ieslodzītajiem, bet administrācija diemžēl kategoriski pret to iebilda... Ja Dženifera pirms seansa nebija pietiekoši izdrāzta, viņa nespēja mierīgi pozēt... visu laiku trinās... Tad man vajadzēja viņu nomierināt... Vienreiz nācās to darīt pat par spīti tam, ka bija beigušies prezervatīvi... Tā tika ieņemta Ilva...

Medmāsa. Vai šī ir Ilva?

Arnolds. Jā... mana meita... Tai laikā Dženifera bija precējusies ar Maksī, tāpēc sabiedrība nešaubījās, ka Ilva ir Makša meita... Arī Ilva pati tā domāja... Viņa kļuva par manu otro modeli... Maksis to pieprasīja, bet mums ar Dženiferu nebija drosmes atklāt viņiem patiesību... Un te – dižais mistifikators Pijs, kurš faktiski ir arī šī stāsta par mani autors... lai gan pats īstenībā nemaz neeksistē... No kurienes viņš te uzradies?... Un kāpēc tik briesmīgu galu ņēmis?... Kas to lai zina...

Medmāsa. Jūs savu mūžu esat pavadījis briesmīgā kompānijā, Borga kungs... Esmu satriekta... Prese par jums raksta kā par priekšzīmīgu politieslodzīto... Latvijas brīvības cīnītāju... Atzīmē jūsu mātes un tēva nopelnus tik cildenas personības izveidošanā...

Arnolds. Tēvs?... Mans oficiālais tēvs bija vīrieša drēbēs nomaskējusies lezbiete, kura dažus gadus pēc manas notiesāšanas mīklaini pazuda. Esmu pārliecināts, ka viņu novāca mana māte kopā ar Helgu... Bet nekādu pierādījumu man gan nav...

Medmāsa. Bet kas tad ir Alberta tēvs?

Arnolds. Nē... to es jums nedrīkstu atklāt... Šis noslēpums ir pārāk baismīgs... Ja tas nāks atklātībā... var sākties nevadāmi starptautiskie procesi, kas neglābjami novedīs pie visas pasaules bojāejas... Bet nerunāsim vairs par pagātni, māsiņ!... Lai bijušā rēģi izgaist no manas dzīves kopā ar šiem cilvēkiem!... Es vēlos izplest spārnus!... Ko es līdz šim esmu darījis?... Tikai gleznojis!... Pat sievietē man ir bijusi tikai viena – Dženifera...

Medmāsa. Bet Helga?

Arnolds. Ko jūs!... Tfu!...

Medmāsa. Un Ilva?

Arnolds. Jūs taču nedomājat, ka es būtu gulējis pats ar savu meitu?

Medmāsa. Nē, nē – ko jūs! Nu protams, ka ne!

Arnolds. Bet ar jums gan es tagad labprāt pārgulētu...

Medmāsa. Lai notiek... Bet tikai – terapeitiskos nolūkos!

Arnolds. Nu protams! Un arī maksāšu es par to – tikai kā par terapeitiskas dabas pakalpojumu! (Ieceļ Medmāsu ratiņos un aizved uz savu guļamistabu.)

IENĀK MORGA VĪRI, SĀK SAIŅOT UN NEST ĀRĀ LĪĶUS. VIDUSDURVĪS PARĀDĀS GANDRĪZ PILNĪGI KAILA MEDMĀSA.

Medmāsa (Brigadierim). Ienāciet!

Brigadieris. Ko?... Ak tā... Man tagad nav laika... Darbs... Varbūt vakarā?

Medmāsa. Jūs mani pārpratāt – tur ir vēl viens līķis!

Brigadieris. Vēl viens?!

Medmāsa. Jā... Sirds neizturēja...

Brigadieris. Nu ja... sirds... Tas ir viens ļoti vārīgs orgāns...

BEIGAS